



JUSTIITSMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 29.02.2024
Meie 01.04.2024

nr 10-3/394-1
nr 13-2/2174

Vastus

Arvamus memorandumini teemavaldkonnale „Eestiga seotud välismaalaste ühtseks tuvastamiseks kõikides infosüsteemides Eesti isikukoodi kasutuselevõtmine“.

Siseministeerium esitas Justiitsministeeriumile arvamuse avaldamiseks ja ootuste esitamiseks teemavaldkonna „Eestiga seotud välismaalaste ühtseks tuvastamiseks kõikides infosüsteemides Eesti isikukoodi kasutuselevõtmine“. Justiitsministeeriumi seisukoha koostamiseks paluti kõigil üksustel esitada oma arvamus. Esitatud arvamus on kirjeldatud järgnevatel lõikudel.

Andmekaitseõiguse talituses pooldatakse analüüsis eelistatud lahendust kasutada keskselt Eesti isikukoodi, mis on kooskõlas andmete minimaalsuse ja ühekordse küsimise põhimõttega ning tagab eeldatavalt parema andmekvaliteedi. Tähelepanu soovitakse juhtida sellele, et Eesti isikukoodi kasutusele võtmise süsteemi loomisel tuleks läbi mõelda ka see, kuidas lõpetatakse praegu andmekogude vahelises suhtluses kasutatavate erinevate registripõhiste unikaalsete tunnuste/koodide kasutamine kooskõlas andmete minimaalsuse ja terviklikkuse nõudega.

Kohturegistrite talituse vastutusvaldkonnas olevates süsteemides ja registrites ei moodustata isikutele unikaalseid koode, vaid kasutatakse kas RR-s olevat isikukoodi või selle puudumisel isiku enda edastatud välisriigi isikukoodi/sünniaega või muud koodi. Andmevahetus RR-iga juba praegu registrites toimib, seega selles osas mingeid muudatusi teha vaja ei ole. Oodatava tulemi tähtajaga 2026. aasta lõpp ei ole ilmselt probleeme eeldusel, et vajaminevates muudatustest on piisava üleminekuajaga kokku lepitud, st õigusaktide muudatuste vastuvõtmise ja jõustumise aja vahele peab jääma piisavalt pikk üleminekuaeg, mis sõltub vajaminevate arenduste mahust, aga peab olema vähemalt 6 kuud arvestades praegu teadaolevaid registritega seotud arendustegevusi. Meie ootus on, et muudatuste tegemisel kaasatakse meid kui riigi ühtede põhiregistrite omanikke piisavalt vara, et teaksime muudatustega arvestada ja vajadusel kaasa rääkida. Põhimõtteliselt oleme nõus sellega, et EL autentimisvahendit kasutav isik registrite üleselt siduda ning luua talle registrite ülene ID, aga kohturegistrite vaatest on oluline, et isik oleks turvalisel teel tuvastatud ning vajadusel saaks lugeda ka teise riigi isikut tõendava dokumenti alusel autentimist riskivabaks kohturegistrite mõistes (mille puhul praegu nõutakse kõrgema kvalifikatsiooniga allkirja).

Vabakutsete talitus toob välja, et täitmisregistri puhul nii võlgniku, päritava isiku, arestide koostaja, vastaja, kui ka kliendi (kelle suhtes järelpärimine on tehtud) isikuandmetesse lisatakse isikukood koos isikukoodi riigiga. Tegemist on kohustuslike väljadega. Juriidilise isiku puhul lisatakse registrikood ja registrikoodi riik. Samuti tuleb pangast infona nii konto omaniku, omaniku tegeliku kasusaaja kui ka kontot kasutama volitatud isiku kohta kontaktinfoga muuhulgas isikukood koos isikukoodi väljastanud riigi lühendiga. Isikukoodi riigi väljadele kirjutatakse riik 2-e kohalise ISO 3166-1 alpha-2 koodi vormingus (Eesti puhul siis EE). Täitmisregistris on nõnda, et kui isikukoodi väli pole täidetud ehk isikukoodi kohta info puudub, siis peab olema täidetud kasutaja sünniaeg ja -riik või registrikood, mille abil isikuid tuvastada ja otsida. Ehk isikukoodi puudumisel saab süsteemis teha otsingu ka sünniaja või registrikoodi abil.

Vanglateenistus toob välja, et enne vanglasse jõudmist peaks olema isikuga juba tegelenud teine ametkond. See tähendab, et vanglal ei oleks vajadust isikukoodi väljastamiseks, kuna see peaks olema isikule väljastatud eelnenud uurimise, kohtumenetluse vms käigus. Vanglasse võivad jõuda

isikukoodita (välismaalased) kainenefeld, kuid ka nendega tegeleb esmalt politsei, kes peaks isikukoodi andma enne, kui vangla isiku vastu võtab (politseil on kohustus täita korrektset joobeseisundis isiku kainenema toimetamise protokoll, kus peab olema kirjas ka kaineneva isiku isikukood). Vanglateenistus näeb hetkel, et RR visiooni arvesse võttes, ei ole vanglal vajadust isikukoodide väljastamiseks, mistõttu ei pea vajalikuks ka enda andmebaasis KIR selleks arenduste tegemist.

Ametlikes Teadaannetes ei ole vaja teha tehnoloogilisi muudatusi seoses memorandumis välja toodud teema rakendamisega, kuna ei kasutata registripõhiseid identifikaatoreid, vaid ainult isikukoode. Isikukoodi laialdasem kasutuselevõtt mõjub Ametlikele Teadaannetele positiivselt, kuna potentsiaalselt kasvab kasutajate arv ning teadaannete koostamisel, mis on mõeldud isiku teavitamiseks, saab kasutada sünniaja asemel isikukoodi, mis mõjub positiivsel teadaannete kättetoimetamise tõhususele, eelkõige arvestades tulevast Kättetoimetamisportaali liidestamist.

Samuti ei mõjuta antud teema hetkel RIS (Riigi Õigusabi Infosüsteemi) teenuseid, kuna RIS-is puudub vajadus isikuid registreerida. Kui tulevikus praktiline vajadus tekib, siis saab selle poole liikuda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mari-Liis Mikli
Asekantsler

Katarina Tamm 58863131
Katarina.Tamm@just.ee